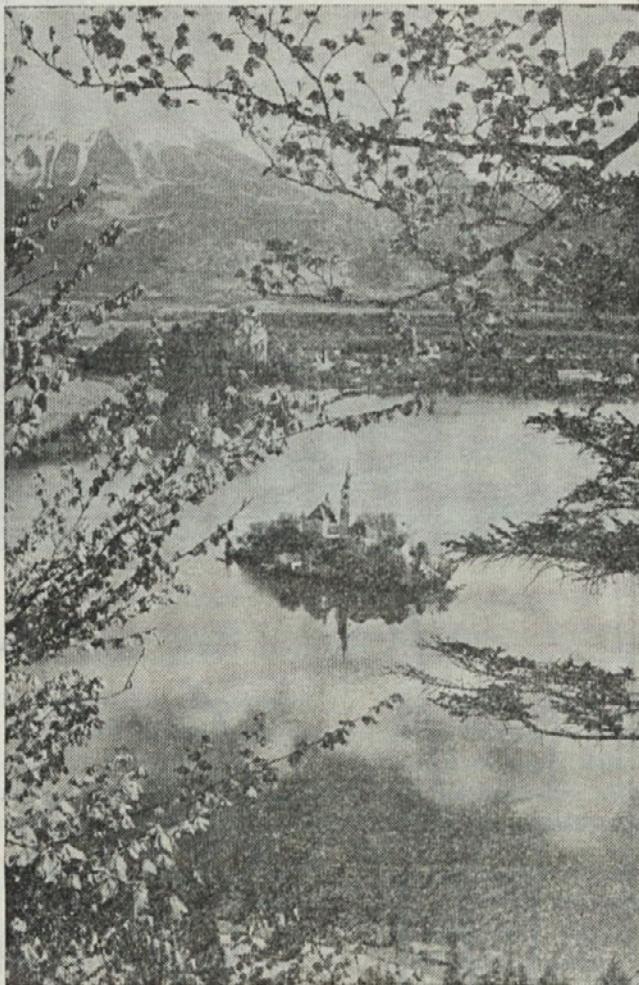

VESTNIK

LETO VIII   GLASILO   ŠTEV. 5
DOMBRANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
NOTICIERO DE SAN MARTIN
BORCEV

Interés General Concesión 4848

Bled — naš raj pod Triglavom v rdečih okovih

DARUJTE V INVALIDSKI FOND

Slika na naslovni strani: Sv. Urh — nepremagljiva trdnjava, mrtvi stražar
pred vrati bele Ljubljane

CVETLIČNI VENEC

K. ŠKULJ, Argentina

Stopil je v podzemsko železnico mlad moški, sloke postave, suh, resnega obraza, oblečen v črno, s črnim plaščem. Že na zunaj se je videlo, da je katoliški duhovnik. Trop mladih deklet, ki so v svojem kotu železniškega voza žvrgolele, se ozre v novega sopotnika in glasno zakriči: „Kje je kaj železa?“ V onem kraju je namreč zelo razširjena prazna vera, da je človek nesrečen, če sreča duhovnika; če pa v tem trenutku zagrabi kos železa, se ogne nesreči. Dekleta iščejo, kje bi bilo kaj železa in zaprosijo sprevednika, da jim dovoli ključ, toda bil je kromiran in so ga odklonile. Vrišč mladenk je zbudil pozornost, da so se vsi sopotniki obrnili v duhovnika. Ta je takoj razumel položaj, se približal dekletom in jih s tihim glasom vprašal, če jim sme on pomagati z železom. Nekatere prikimajo. Teda j stopi duhovnik v ospredje, odgrne svoj črni plašč, dvigne desno roko, priviha rokav sukne — nastane mučen prizor in vse presune; roka je od komolca navzdol odbita in namesto nje je železen nastavek, ki se konča v zakrivljeno železno kljuko. Vse začudeno gleda težki prizor, mladenke blede in osuple umolknejo, duhovnik pa reče: „Bil sem v vojni, v bitki — imenuje kraj — mi je granata odtrgala roko. V bolnišnici so mi pomagali s tem železnim nastavkom. Nato ponudi roko s kljuko dekletom, da se dotaknejo železa, toda vse se odmikajo od njega. Molče se zavije invalid v plašč in se pomakne v ozadje. Pa ne za dolgo časa. Približa se mu znani trop deklet, proseč ga, naj še enkrat pokaže ponesrečeno roko. Duhovnik molče ustreže, dvoje mladenk stopi prav blizu k njemu in mu s cvetličnim vencem ovije odtrgano desnico. Dvigne se glasno odobravanje, češ: „Čast, priznanje in slava vam, gospod duhovnik!“ Dekleta ga s solzami v očeh prosijo oproščenja, on pa jih milo pogleda in umakne ovenčano, železno roko pod plašč.

Drugi dan so dnevniki prinesli opis izrednega dogodka z imenom duhovnika, bivšega vojnega kurata.

Ko mislim na naš domač s cvetlicami ovenčan maj in junij, se nehote spomnim tega dogodka in na naše ranjene borce. Mnogo jih hodi med nami z železnimi udi. Še več pa jih je s kroglijami in granatnimi drobci v telesu. Nedavno smo prinesli sliko in opis domobranca Jožefa Janeza, ki je bil ranjen od komunistov v nogu z dum-dum krogeljo že leta 1944 in še po 26 operacijah nosi v nogi drobce krogelje in razstreljenih kosti, saj jih je pred kratkim še sam pet potegnil iz noge. Lani je v Sloveniji umrl domo-

branec, ki je od leta 1942 nosil krogeljo, katera se mu je premikala po telesu. Nazadnje se je približala srcu in je na operaciji podlegel. Eni brez roke, drugi brez noge, v lobanji srebrne ploščice, ki zakrivajo prestreljeno lobanjo in kaj še vse. Vsi ti invalidi so manj sposobni za delo. Ne pomenijo za človeško družbo toliko kot zdravi ljudje, se tega zavedajo in se zato čutijo manj vredne. Zagrenjeni se umikajo v ozadje. V očeh ljudi brez prave vzgoje in sočutja so ti reveži predmet prezira in neslanih šal, surovih dovtipov, kar jim vse greni življenje, da se često izogibljejo javnosti. Če pa bi mi globlje premislili silne žrtve teh nesrečnikov, bi jim prinašali rože priznanja, rože sočutja, pomoči, tolažbe in razvedrila!

Pa še več! Maj in junij sta tu! Vetrinje, Kočevski rog, jame po slovenski zemlji so polne kosti slovenskih domobrancev in soborcev. Bili so ravni kot jelka, veseli kot pomlad, mladi kot majnikov cvet. Polni moči in razigrane volje. Zdaj pa od vseh teh ni ne oči ne mesa, ne kite ne kože. Njihove duše se v teh dneh povračajo iz večnosti in obiskujejo grobove, zrejo v svoje kosti in obujajo spomine na tiste strahotne dneve, ko je tolklo železo vanje in ubijalo njihova mlada življenja. Kdo ne bi zahrepenel, da odtrga rožni cvet, splete cvetlični venec in ovije z njim njihov grob. Ovil bi rad vsako kost posebej in poljubljal ihteč: Slava vam slovenski fantje in možje! Večen vam bodi spomin in bogato božje plačilo! Mi vam kličemo: Kolikor manj je vaših trohnečih kosti, toliko več naj bo v nas toplega spomina in ljubezni do vas. O maj in junij, sklonita se in natrosita na te grobove največ cvetov najlepših rož!

PESEM PROŠNJE

Kakor mehka slavčeva pesem v tihih večerih,
kakor beli šmarnični cvet in modro majsko nebo,
je Tvoje ime, o Marija.

S kitami cvetja se je prepletla pomlad,
v vrisk in pesem odeta

za Tvoj praznik — šmarnična kraljica.

Tudi naša srca so zlita v pesem — Tebi Marija;
pesem prošnje za domovino

in nas — tu na tujem.

Čuj klice jetnikov in sužnjev,

domovini vrni svobodo,

brani našo mladino, ki jo trgajo od tvojih ohtarjev
in nam razmetanim po svetu — vero ohrani!

PIK., Argentina

VAM
BRATJE IZ ZNANIH
IN NEZNANIH GROBIŠČ

VAM
NESMRтни SINOVI DOMOVINE

KLICARJI RESNICE
V ZMEDI ČASOV

NEPREMAGLJIVI BRANILCI
NAŠIH DOMOV

VAM

SLAVA
IN VEČEN SPOMINI

Ob petnajstletnici

Kapetan Kranjc Milan, poveljnik prvih protikomunističnih borcev, padel na Grčaricah

Po nesrečni cvetni nedelji leta 1941 in vseh zmešnjavah ob kapitulaciji jugoslovanske vojske je narod postal molčeč, tih, kakor da bi slutil, koliko gorja bo v naslednjih nekaj letih moral prestati. Ne samo, da je okupator neusmiljeno raztelesoval domovino in zadajal udarec za udarcem na odprte in krvaveče rane narodnega telesa, zlo je šlo dalje. Komunistična partija se je predobro zavedala, da so tisti težki trenutki bili odlična priložnost za njih in morda edina, da izvedejo svoj cilj, komunistično revolucijo in podjarmijo jugoslovanske narode ter jih vržejo v okrilje brezbožnega komunizma — internacionalnega boljševizma.

Partiji ni bilo dovolj, da se je na vseh koncih in krajih udinjala v službo okupatorjev, ovajala le poštene ljudi, ki so zato v masah romali v koncentracijska taborišča in na morišča kot talci. Proces uničevanja se jim je zdel prepočasen, zato so prišli na dan s svojimi terorističnimi trojkami, sestavljenimi iz barab, delomržnežev, ki jih je vsaka poštena družba že davno vrgla iz svoje srede, taki kot: Albin Grajzer in Srečko Feliks, vodilna morilca na ljubljanskih ulicah, morilca prof. dr. Ehrlicha, Kiklja, Župca, Praprotnika, Sušnika in toliko drugih.

Dogodki v jeseni leta 1941 so dovolj jasno pokazali, kaj je OF. Krinka za komunistično revolucijo, v kateri nikakor ni mesta za nobenega poštenega Slovenca. Kljub temu, da je par njihovih band, ki so se pojavile v naših gozdovih bilo razkrinkanih, so se isti še naprej skušali skrivati in kriti pod imenom „četniki“, toda duhovi so še pred koncem leta 1941 bili dokončno ločeni. Predaleč bi šli, ako bi opisovali detajle razvoja, varanje in načrtno pobijanje v Ljubljani, predaleč, da bi opisali umor ing. Fanuša Emra, ki se je trudil, da bi ne organiziral komunizem svoj lastni odpor, svoje lastne enote.

Vse, kar je bilo pošteno in ni bilo zaslepljeno, se je odločilo: roke proč od partizanstva, za katerim se skriva komunistična partija. Odločilo pa se je za gibanje nesmrtnega Draže Mihajlovića. Preko zime so bili izdelani detajlni načrti za oborožen nastop. Denuncijacije komunistov, deportacije je ta nastop silno oviralo. Toda kljub vsem težavam, kljub udarcem od dveh strani, okupatorjev in pa partizanskih teroristov, kljub nesreči, ki je zadela domovino, narod nikakor ni hotel čakati in moledovati, da ga kdo reši iz nesreče, reši iz močvirja, v ka-

terega se je tako naglo pogrezal, nego se je poglobil v globino svoje duše in iz te duše zajel vse, kar nam je bilo vedno sveto, „postaviti se po robu vsem preganjalcem našega naroda in rešiti, kar se rešiti da“. Politični prvaki so v sodelovanju s poveljstvom Slovenske armije in v koordinaciji z Dražo Mihajlovičem formirali prvo bojno grupo, položili temelj in vsadili seme vsej naši borbi.

V najtežjih okolnostih je formacija prve borbene grupe bila izvedena v osrčju naše domovine v beli Ljubljani. Medtem ko se je ena akcija začela tudi na deželi in pripravila vse, da bo grupa, ko pride iz Ljubljane povezala tudi ostale, ki ji bodo sledili. Borci, ki so se odločili za pokret so bili neustrašeni, polni idealov, nobena ovira, nobene žrtve niso bile prevelike, kajti ogenj ljubezni do naroda in do domovine je bil prevelik. Deset dni je trajalo, da je grupa blizu Sv. Urha postavila svoj prvi zbiralni tabor, kamor so se zatekali borci, kjer se je zbiralo potrebno orožje in ostala oprema. Komunistična partija zavedajoč se, da bo slej ko prej narod vstal in počistil z vso tujo navlako, je skrbno pazila, kje bi se kdo samo premaknil in tako v neki meri doznala za taborišče. Posledica tega je bil zločinski umor Jakoševe družine, Cankarja in učiteljsčnika Pavčiča, dasiravno niso imeli prav nobene zveze, oziroma niso vedeli, za kaj gre. Poboj poljskega podžupana Feliksa Pogačnika in njegove žene samo zato, ker ni mogel simpatizirati z uničevalci naroda in bil pripravljen storiti vse, da morilci in požigalci postanejo znani in zavrnjeni od njih namer. Pod temi okolnostmi se je naša prva slovenska borbena enota zbrala v Bizoviku dne 18. maja 1942. Po nagovoru zastopnika poveljstva armije, ki je poudaril zgodovinski pomen dne, je grupa krenila proti Sv. Urhu.

Bilo je ravno polnoči. V bližini je padel strel. Polde se je poslovil od domačih. Povelje je padlo, odred je bil potu v borbo, trpljenje in upanje.

Mala je bila ta prva grupico tistega 17. maja 1942, štela je le 17 borcev, toda njih volja in njih idealizem je bil klen, trden kot jeklo in neustrašen je bil njih poveljnik pokojni in nepozabni Milan Kranjc.

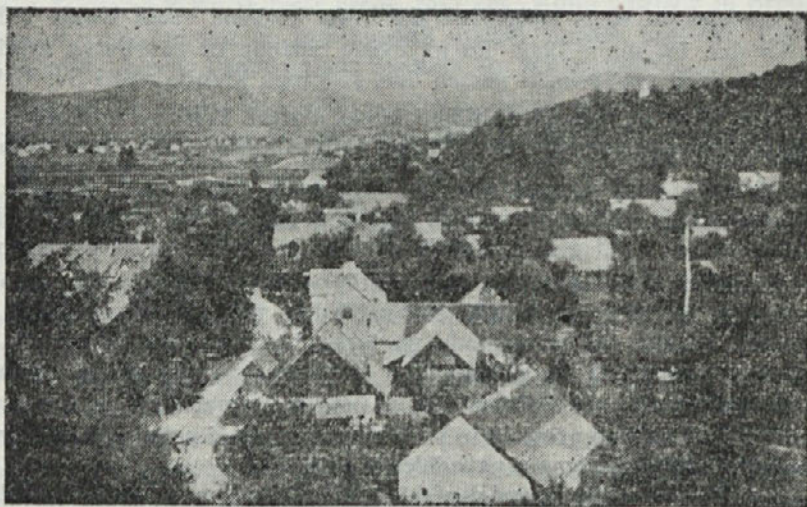
Lahko bi sledili grupi po vseh težkih potih in borbah, toda predolgo bi to bilo. Borbe so se vrstile ena za drugo, prvi junaki so padali in krvaveli. Že dva dni po prihodu na teren je grupa bila napadena, na binkoštni ponedeljek pa obkoljena s številnimi partizanskimi enotami na Starem gradu pri Dobrem polju. Čeprav še maloštevilna grupa, je ta bojni krst odlično prestala in po zaslugi in zvijači pokojnega kapetana Vasiljevića-Istoka pognala napadalce v beg.

Za nami so bili lepi dolenski kraji Primskovo, Čatež, Trebelno, za nami prvi napad vedno bliže je odred prihajal Gorjancem, kjer je razvil svoje delovanje. Počasi so rastle naše vrste. Prepočasi... Junaki so padali.

Nekoč je poveljnik odreda dejal zbranim borcem prve grupe: „Fantje, zavedati se moramo, da je še dolga in težavna borba pred nami, toda eno je jasno, zmaga je na strani demokracije in ta pride, koliko nas bo preživelo in dočakalo to zmago, ne vemo, toda ako dve tretjini padeta, ena tretjina bo sigurno dočakala dneva svobode!“ Ena tretjina! Ne niti ena tretjina ni dočakala. Prišel je Turjak, prišle Grčarice za njimi Kočevje in prvi junaki so popadali skoro do zadnjega, toda bili so seme, iz katerega je zrastle močna in neustrašena vrsta borcev slovenske narodne vojske.

Ob tej 15-letnici se preživela borca prve enote zavedava, da ne bi bilo prostora za komunistične partizane v širnih slovenskih gozdovih, če bi večina slovenske protikomunistične mladine izbrala že takrat isto pot in če bi idealizem prvih borcev naletel na razumevanje vseh takratnih odločilnih krogov v večji meri. Tista pot, dasi trda, bi bila edino sredstvo, s katerim bi se Turjak, Grčarice, Kočevje in pa današnje trpljenje slovenskega naroda dalo prihraniti in preprečiti.

Slava junakom, ki so padli na trnjevi poti borbe za svobodo slovenskega naroda, slava junakom prvega slovenskega ilegalnega odreda J. V. v D. Slava vam: Milan Kranjc, Tomažič, Vasiljevič, Mihelič (Balant), Capuder, Kremžar, Kodelič, Memetović, Jakoš Joško, Polde Selan, Lojze Dežman, Jaroslav Novak, Nedoh, Lesjak. Nam preživelim bo spomin na vas opomin, kako se je treba za svobodo boriti.

Bizovik — prva zbiralna baza pionirjev protikomunistične borbe. Po tej cesti je šla prva skupina. Maj 1942.

Pregled Vetrinjskih dogodkov

Z naglico se zopet bližamo in teško pričakujemo bližajoče se pomladi, kakor tedaj leta 1945. Takrat nismo samo težko čakali cvetoče pomladi nego tudi zaželenega konca vojne in končno svobodo. Prišel je cvetoči maj vedno tako vesel in pozdravljen toda v tem usodnem letu 1945 tako strašen in brezsrčen za ves slovenski narod. Medtem ko so svobodni narodi v vsem veselju praznovali konec krvoprolitja in zmago nad nacizmom, je slovenski narod bil ponovno pahnjen pod kruto novega še strašnejšega tirana „komunistično samovlado“. Toda tudi to še ni bilo dovolj. Ni bilo dovolj, da so jugoslovanski narodi pod ceno internacionalnih umazanih kupčij bili pahnjeni v rdeče močvirje, zavazniki pokorni svojim nepremišljenim obljubam danim Stalinu so šli še dalje in pomagali Titovi bandi, da je mogla uničiti cvet našega naroda s tem, da so razorožene in prevarane borce vrnile v neusmiljene in brezsrčne roke satanskega komunizma. Po strašnih mučenjih je ta cvet naroda končno bil pobit in vržen v masovna grobišča v Mozlju Kočevskih gozdovih, Teharjih in drugje. To nam je prinesel maj leta 1945.

Dvanajst let bo minulo od tega dogodka. Narod doma še vedno ječi v suženjstvu, v katerega je bil pahnjen po zaslugi Velikih. Nikoli ni ta narod mogel objokovati in se javno pokloniti našim mučenikom, dasiravno bi to rad storil. Ali hočemo tudi mi mirno preko te, za naš narod tako strašne obletnice. Morda boš ti, dragi prijatelj, porekel, „kaj pogrevati to, kar je za nas tako žalostno, pozabimo to in pojdimo naprej s časom“. Morda, ker bi obujanje spomina na te dogodke samo obudil jok v srcih vseh onih, katerih neposredni sorodniki so bili prizadeti, toda na drugi strani boš priznal ti in vsak pošten Slovenec, da smo mi vsi, ki nas je Bog obvaroval mučenja in gotove smrti, dolžni spominjati se teh, dogodkov in mučenikov, ki ne samo da zaslužijo naše molitve nego tudi zaslužijo, da ohranimo in poneseemo spomin nanje v bodočnost in storimo vse, da zgodovina ne bo šla mimo teh dogodkov.

V par izvlečkih bomo skušali obrisati in prinesiti izključno samo historijski razvoj dogodkov v onih usodnih dnevih.

Četrtek, 24. maja 1945:

Po odhodu srbskih četnikov so se začele splošno širiti vesti, da bodo tudi vojaki slovenske narodne vojske transportirani v Italijo.

Petek, 25. maja 1945:

Koroški domačin prvič izjavlja, da je transport četnikov šel na Podrošco in skozi predor v Jugoslavijo. Nihče ni verjel novici, možakar je bil aretiran radi širjenja alarmantnih vesti.

Sobota, 26. maja 1945:

Četniški poročnik Vujičić pribeži v Vetrinje in poroča, da so četniki bili izročeni partizanom in da je ušel iz Jesenic, tej novici se tudi

ni verjelo, kajti zaupanje v zaveznike je bilo veliko preveliko, da bi se moglo kaj takega verjeti.

Nedelja, 2. maja 1945:

V Vetrinje pribeži Ljotičev sin in izjavlja, da je ušel iz transporta poslanega v Jugoslavijo. Poveljstvo in predstavništvo taborišča je šlo na angleško vojaško poveljstvo, tam je dobilo ponovno zagotovilo, da so transporti odpremljeni v Italijo. Ob 11 istega dne je odšel prvi transport z dopolnilno četo, tehničnim oddeljenjem in žandarmerijskim oddeljenjem — preko Podrošce v ...Jugoslavijo...

Ponedeljek, 28. maja 1945:

Nadporočnik Šprah pride v taborišče in javi, da je ušel in da transporti gredo v Jugoslavijo, vendar še ni bilo mogoče verjeti. In drugi transport je odšel tega dne v — Jugoslavijo (ponovno ca. 2000).

Torek, 29. maja 1945:

Kljub nasprotujočim si vestem je ta dan odšel nov transport, pričanje je bilo, da vozijo Angleži našo vojsko preko Bohinja v Italijo. Ta transport je po večini šel preko Pliberka.

Sreda, 30. maja 1945:

Transport s ponovnimi 2000 žrtvami je bil izročen kljub nasprotujočim si vestem. Isti dan so pribežali trije iz Radovljice, ki so prinesli novico o postrelitvi ca. 100 četnikov v Radovljici. Istega dne se je vrnil iz Pliberka dr. Janež, ki je končno potrdil novico, da so naši fantje izročajo partizanom. Po teh novicah je bilo taborišče silno zmedeno. Naročilo je bilo, naj se vojaki razbežijo.. Kljub vsemu temu je ta dan odšel nov transport. G. polkovnik Cof je svojemu polku ukazal, naj se razbeži. Večina je to storila in največ ljudi se je rešilo ravno iz tega polka in je hvaležna svojemu poveljniku za razzodnost v odločilnem momentu.

Četrtek, 31. maja 1945:

Kljub dejstvu, da so fantje vedeli, kaj se dogaja, je bilo razočaranje, zmeda obenem pa zavest in vdanost do ostalih soborcev taka, da je odšel ponovni transport s ca. 500 možmi. V taborišču pa je nastala prava zmedenost, žalovanje in jok. Bili so borci, in ne malo, ki so izjavljali: „Kamor so šli moji soborci, tja gremo tudi mi, pa četudi v smrt!“

Mar moremo li pozabiti junake, kot smo jih poznali take, kakršne ni mogoče najti pri nobenem drugem narodu, ne nikoli! Naj nam ta skromni in kratki kronološki popis bo v uteho in žalostni spomin na one strašne dni, dalje v spomin našim velikim borcem, junakom in mučenikom. Ti in jaz, dragi soborec, pa skleniva ob tej obletnici, da ne bova nikoli pozabila istih, prosiva skupaj Vsemogočnega, da podeli tem mučenikom večno plačilo. Pokloniva se njim in prosiva zanje v imenu Slovencev v svobodnem svetu in v imenu trpečega naroda v domovini.

F. GR., USA

Spomini

(Nadaljevanje)

V. DOLENJC, Argentina

Ob tej mrtvi lepoti so se mi utrgale misli in hitele nazaj.

Dve leti je minulo, dobri dve leti, ko sem pobegnil iz nemškega „Arbeitsdinstaa“, kamor so me prisilno potegnili. Šel sem — Bog ve, da samo zaradi domačih — toda s trdnim sklepom, da čim preje pobegnem, tako staršem ne bo treba odgovarjati zame. To namero sem poizkusil že po treh tednih, pa so me v Celju prijeli. Po mesecu in pol zapora, sem bil spet prost, se pravi, v vojašnici.

Po treh mesecih „Arbeitsdinstaa“ so nas vključili v redno vojsko (Wermacht) in pripravili, da nas odpošljejo na francosko fronto. Pa se mi je zdelo ugodno in še isti večer sva pobegnila s prijateljem. V Mariboru so naju prijeli, vrnili nazaj, pa sva jim naslednji dan utekla iz zapora. To je bilo v aprilu 1943.

Hodila sva zvečino ponoči in po stranskih poteh (na vlak se nisva upala več). Po sedmih dneh, sva pod Dravogradom prekoračila Dravo in pod Urško goro naletela na partizane. Razveselila sva se jih kakor rešiteljev. Po dveh mesecih razbojniškega življenja pa sva pobegnila tudi od njih. Razbojniške, pravim, kajti početje in divjaštvo, ki sva ga gledala dolga dva meseca nad nedolžnimi in nezaščitenimi v tem kotu je bilo vse preje kot osvobodilno.

Izmed mnogih divjaštev naj omenim le dvoje primerov:

Neki večer pred Binkošti se je razdelil naš bataljon (kakih sto po številu) v štiri kolone. Prva je ostala v okolici Urške gore, druga naj bi šla proti Dravogradu, tretja v Logarsko dolino, četrta — udarni vod — dvanajst partizanov in ena tovarišica, h kateremu sva bila dodeljena tudi midva s prijateljem Poldetom, je pa odšel v okolico železne kaplje.

Na poti proti Kaplji mi pravi vodnik Ciril:

„Danes zvečer bomo ubili enega izdajalca.“

Na moje vprašanje, kaj je zakrivil, mi je dejal, da so bili pred tedni on in tovariši v njegovi hiši. Na steni je visela Hitlerjeva slika, katere okvir da so razbili, sliko samo pa je moral gospodar pojesti, nakar so ga prisilili, da se je moral vlegati in vstajati pol ure nenehno. Ko so ga slednjič pustili vsega onemoglega, so mu zagrozili, da ne sme ničesar javiti Nemcem, on pa je kljub temu šel čez štiri dni v Celovec in javil policiji.

„Seveda, zaradi tega nas Nemci še iskali niso,“ je končal.

V mraku smo dospeli v dolino pod Olšovo. Pred nami, na malem gričku, je stala hiša, v kateri se je po Cirilovem pripovedovanju na-

hajal „izdajalec“. Raztegnili smo se v strelce, da bi obkolili hišo. Prijatelju Poldetu sem hitro zaupal, kakšno bo naše delo danes.

„Pa vendar, zato ni, da bi ga kar pobili, če je imel Hitlerjevo sliko, saj tu na Koroškem jo mora imeti vsaka hiša,“ se je razburil Polde.

„Hiti no ti tja do hiše in poizvedi o stvari,“ je dejal Polde, „morda bi se dalo preprečiti najhujše.“

Hitel sem, kolikor je bilo mōči in dospel precej pred ostalimi v hišo.

„Dober večer,“ sem pozdravil družino, ki je bila pri večerji.

Lepo mi odzdravijo in ponudijo večerjo.

„Hvala ne bom“ sem zavrnil razburjeno. „Ali ste vi gospodar te hiše?“ sem vprašal edinega moškega. Pritrdil mi je.

„So vas prisilili, da ste pojedli Hitlerjevo sliko?“

„Da,“ je bil kratek možakar. Zdelo se mi je, da je malce zardel kot osramočen, ne toliko, ker je bila v hiši slika nacističnega vodje, temveč, zaradi nečloveške in neupravičene kazni.

„Zakaj ste šli dejanje naznanit Nemcem?“ sem nervozno poizvedovali

„Počakajte, gospod, da vam povem,“ me je hotel zadržati. V očeh mu je gorel strah pred neslutnim.

„Takrat, ko se je dogodilo ono s sliko, je bil v hiši otrok dvanajstih let iz vasi, kateri je potem po vsej vasi povedal o stvari. Ko sem šel čez tri dni v vas, me je vprašal kmet, če je res, kar govori dečko in vsa vas.“

„Ti, če Nemci to preje zvedo, preden jim boš sam javil, ti bo trda predla,“ me je opozoril vaščan.

Naslednji dan sem šel v Celovec in zadevo javil policiji, prepričan, da s tem partizanom prav nič ne škodujem, dom pa gotovo obvarujem velike nesreče.“

Lepo prosimo vse naročnike in naše prijatelje, posebno one izven Argentine, da nam oprostite še delno zamudo izišlih številčk našega glasila. Zaradi preobremenjenosti tiskarne in nepremostljivih ovir nam še ni bilo mogoče doseči, da bi naši naročniki in prijatelji dobili posamezno številko „Vestnika“ v začetku pripadajočega meseca, to posebno za dežele izven Argentine.

Prepričani smo, da bo naše opravičilo sprejeto z razumevanjem, posebno v oddaljenih deželah, kamor številka potuje štiri do pet tednov.

Obenem pa zagotavljamo, da bomo storili vse, da skoraj pridemo na tekoče, da bo „Vestnik“ vse in vsakega našel pravočasno.

Lepa hvala za razumevanje.

Uredništvo in uprava

Premisli

Ti, ki si zdrav in si že pozabil, koliko je vreden naš vsakdanji kruh, spomni se včasih, da je med nami mnogo skrite bede in trpljenja.

Boječe, kakor da bi se bala nadlege, prihajajo pisma. Vsako zase je dolga povest trpljenja in obupa in vsa skupaj so ena sama, velika prošnja — bratov bratom.

Vedi, da ni njih krivda, njihova usoda, kakor ni tvoja zasluga, tvoje blagostanje!

KAJ PA IMAŠ, ČESAR NISI PREJEL?

Ne pojdi mimo brezčuten, ko ti brat proži koščeni štrcelj — mesto roke v pomoč, ne presliši prošnja izhiranih in zapuščenih.

Če jih sam ne najdeš, vprašaj na spodnji naslov za njih bivališča, ali pa pošlji pomoč v invalidski fond Zveze bivših slovenskih protikomunističnih borcev.

Vsak dar v denarju ali blagu bo dobrodošel.

Tvoj brat ti bo do smrti hvaležen, sam boš vesel zavesti plemenitega dejanja in tvoj dar bo zate blagoslov večne Dobrote.

Zveza bivših slovenskih protikomunističnih borcev, tajništvo:
Albin Bizilj, 586 N. Plymouth Ave, Rochester 6, New York, USA.

Prispevajte v tiskovni sklad!

Matica mrtvih

Jože Štefančič
rojen 22. februarja
1922 v Ribnici na
Dolenjskem, ubit 29.
novembra 1943

Janez Štefančič
rojen 19. marca 1926
v Ribnici na Dolenj-
skem

Peter Slovša
oče deseterih otrok.
iz Horjula, ubit
31. decembra 1943

- Kranjc Milan**, poveljnik prvih proti-komunističnih borcev, padel v Grčaricah
822. **Vodušek Dolfe**, rojen 1918, gozdar, domobranec 61. čete, ubit 5. 5. 1945
823. **Kuznik Milan**, rojen 1926, krojač, domobranec 16. čete, ubit 17. julija 1944
824. **Kuznik Ludvik**, rojen 1923, mizar, domobranec 61. čete, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Kočevju
825. **Kuznik Albin**, rojen 1920, mizar, domobranec 61. čete, vrnjen iz Vetrinja, ubit v Kočevju
826. **Dolšek Franc**, rojen 1920, rudar, domobranec 61. čete, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Kočevju
827. **Vetrovec Jože**, rojen 1915, poročnik 2. baterije Lašče, ubit
828. **Kovač Jože**, roj 1916, artiljerec v velikolaški bateriji, ubit
829. **Stepic Anton**, Polica št. 2, vrnjen iz Vetrinja in ubit
830. **Brčan Franc**, Polica št. 4, vrnjen iz Vetrinja in ubit
831. **Brčan Janez**, polica št. 4, vrnjen iz Vetrinja in ubit
832. **Ziherl Franc**, Polica št. 11, vrnjen iz Vetrinja in ubit
833. **Kastelic Jakob**, Polica št. 10, vrnjen iz Vetrinja in ubit
834. **Vidic Franc**, Polica št. 20, vrnjen iz Vetrinja in ubit
835. **Burgar Franc**, Polica šte. 17, vrnjen iz Vetrinja in ubit
836. **Kocmar Jože**, Polica šte. 19, vrnjen iz Vetrinja in ubit
837. **Beligaj Pavel**, Polica šte. 21, vrnjen iz Vetrinja in ubit
838. **Kastelic Lojze** iz Bliske vasi, ubit
839. **Kastelic Franc** iz Bliske vasi, vrjen iz Vetrinja in ubit
840. **Skubic Anton**, Bahovec šte. 21, ob prihodu komunistov 1945 na domu zajet in ubit
841. **Dežman Anton**, škrabec št. 9, ob prihodu komunistov na domu zajet in ubit
842. **Vidic Jože**, Goreščak šte. 1, zajet ob prihodu komunistov 1945 in ubit
843. **Jože Štefančič**, rojen 22. februarja 1922 v Ribnici na Dolenjskem, vzet iz postelje in odpe-ljan v smrt 29. novembra 1943

Da ne pozabimo

Leto 1941:

Dne 3. maja Italijani ustanove „Ljubljansko provinco“.

Leta 1942:

Dne 17. maja so komunisti ugrabili učiteljiščenika J. Pavčiča, M. Cankarja in Jakoše pod Sv. Urhom. Mučeni in pobiti so bili v poliških gozdovih.

Dne 18. maja je odšla prva protikomunistična grupa (poznejši štajerski bataljon) na teren iz zbiralne baze Bizovik za borbo proti okupatorju in varstvo nezaščitenih.

Dne 25. maja je bila ta grupa napadena po partizanih pri Vodica pri Dobrem polju. Začetek bratomorne revolucije.

Leta 1943:

V začetku maja. Postojanke VS Mirne, št. Ruperta in Mokronoga napadejo Cankarjeva, Gubčeva in dve hrvatski brigadi, ki so bili no prehodnem pokretu. Po tehtnem načrtu in junaštvu borcev se je posrečilo udariti v glavnino in so s tem sovražniku zadali težke izgube. Na bojišču je pustil sovražnik mnogo lahkega orožja, sprema, 68 mrtvih, 26 ujetnikov in mnogo pobeglih mobilizirancev.

Leta 1944:

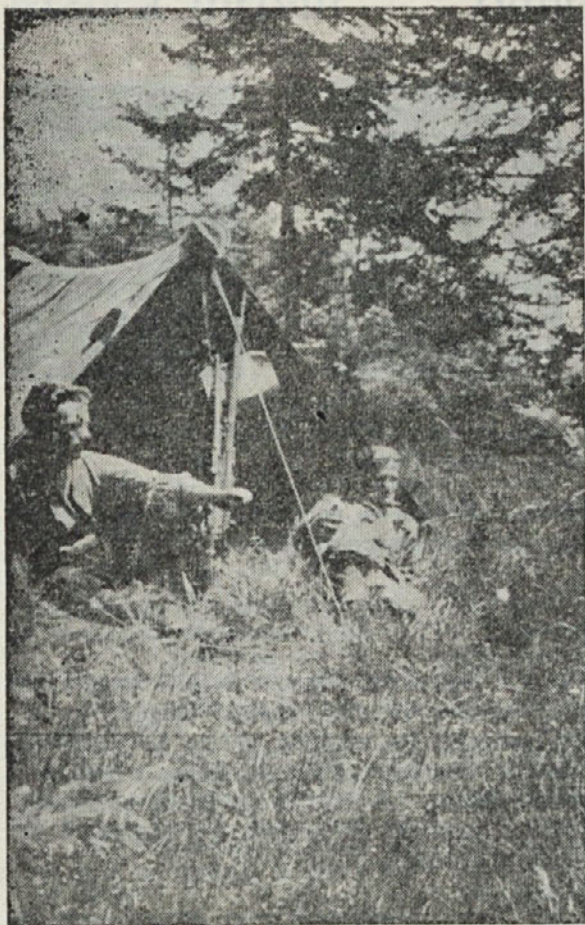
Dne 17. maja napad na Trebnje. Sovražnik odbit.

Dne 28. maja, sovražni letalski napad na Novo mesto.

Leta 1945:

Dne 3. maja oklic prve slovenske države.

Dne 25.—30. maja izročanje naše protikomunistične vojske in civilistov partizanom.

Tako smo peli v onih dneh...

Oj, slovenska zemljica,
domovina mila,
kolikratov pač Te je
vroča kri pojila.

Pele so vse sabljice
pesem vso krvavo
in junaki peli so
Tvojo čast in slavo.

Bog Te živi, Slave rod,
zdrava domovina!
Prejmi v dar življenje,
kri zvestega Ti sina...

Zdaj junaki v grob so šli,
ki so krvco lili;
meči so se skrhalo,
ki so Te branili.

Žalostno zdaj predse zreš,
očetnjava draga,
kdaj junak pač hode vstal,
ki bo strl sovraga.

List „Vestnik“ izhaja mesečno. Urejuje ga uredniški odbor Zveze bivših slovenskih protikomunističnih borcev. — Letna naročnina znaša za: Argentino 35 pesov (posamezna številka 3 pese), USA in Kanado 2 dolarja. Za ostale dežele, tej valuti primerno. — Za uredništvo in upravo: K. Škulj, calle San Martín 20, Gral. San Martín FNGBM, in I. Korošec, calle 1, N° 510, Berazategui FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.